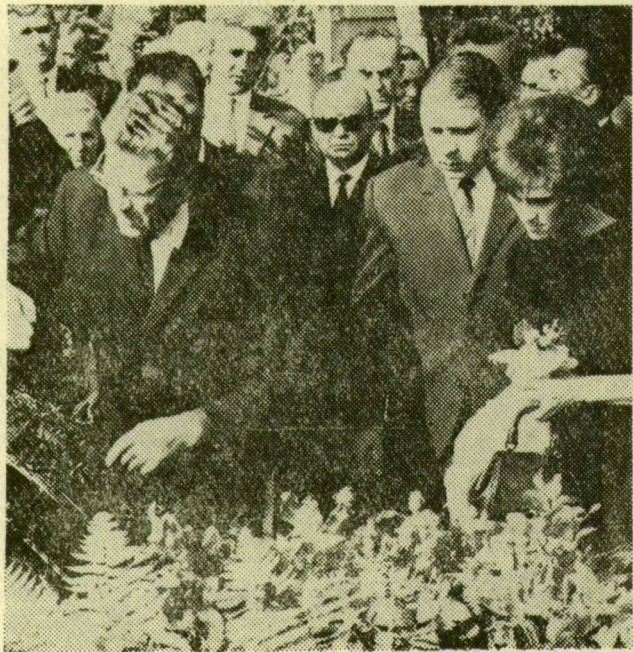

Emlékünnepség mártírok sírkövénél

Felavatták Kiss Ernő
és Grozdana Gajsin síremlékét

Bálint Gyula felvétele

Kiss Ernő hozzátartozói elhelyezik koszorúikat a mártír sírjánál: Kiss Ferenc, Kosta Bendeskov és Kiss Piroksa

„Mindketten szerették az életet, szerették a szabadságot, mégis bátran álltak a bitófa alá. Nem tudhatjuk, mire is gondolhattak abban a pillanatban, de abban biztosak lehetünk, hogy tudták: mártírhaláluk nem lesz hiábavaló, elősegíti azt a boldog, szabad jövőt, amelynek legfőbb akadályát jogosan látták a fasiszta barbarizmus létezésében... — így idézte őket a sírköve felállításánál emlékeztető beszéd, és azt a napot, 1941. október negyedikét, amikor a Csillag-börtönben Kiss Ernőt, a Jugoszláv Kommunista Párt zombori kerületi titkárát és Grozdana Gajsin-t, az újvidéki szerb partizánlányt az ítéletvégrehajtó elé vezették.

A két mártírnak, *kivégzésük évfordulója alkalmából* síremlékét állított a Szeged m. j. városi tanács a református, illetve a görögkatedi temetőben, s ezeket a sírköveket avatták fel vasárnap ünnepélyesen. Sokan emlékeztek rájuk, hősiességükre, így sokan is eljöttek, hogy körülállják sírjukat. Ott voltak többen egy-egy csokor vörös rózsával a szegedi munkásmozgalom becsült öregei, és a Béke utcai általános iskola vöröskeresztje, akik sírjukat gondozzák. Eljöttek emlékünnepükre a Csongrád megyei és a Szeged városi pártbizottság és tanács vezető képviselői, s számosan a szegedi lakosok közül. Ott voltak sokan a két mártír sírja körül az egykori harcosok, Jugoszláviából: Újvidékről és Zomborból küldöttek érkeztek, de Kiss Ernő és Grozdana Gajsin szülőfalujából is és természetesen a hozzátartozók: Kiss Piroksa, a mártír egyetlen gyermeke férjével és Kiss Ferenc, a fivére, valamint Olga Gajsin és mások. Szegedre utazott erre a napra és erre az ünnepségre Geza Tikvicki, Jugoszlávia budapesti nagykövete — aki ugyanabban az illegális pártvezetőségben tevékenykedett Kiss Ernővel — és Dusan Knyezsevics, a jugoszláv nagykövetség konzulja, továbbá dr. Ferenc László, a magyar külügyminisztérium főosztályvezető-helyettese.

A sírköve felállításánál a Szakszervezetek Általános Munkaskörös Mihálka György vezényletével a Bécsi munkásindulót énekelte, majd Hofgesang Péter, a Hazafias Népfőnt városi bizottságának titkára emlékeztetett a két mártírra.

Méltatta azután a kommunista mártír emlékét Ivan Senk, a Jugoszláv Kommunista Szövetsége vajdasági tartományi vezetősége elnökségi tagja, az újvidéki küldöttség vezetője is.

— A hősök, a forradalmárok tetteikkel egyesítik a népeket, s az embereknek visszaadják a haladás eszméibe vetett hitet — mondta egyebek között. — Megmutatják az új nemzedéknek, hogyan kell élni, és különleges helyzetekben akár a halált is vállalni a haladásért, a szocializmusért.

A *Munkás-gyászindulót* énekelte a kórus, miközben koszorúkat, virágcsokrokat borították be a sírokat. Mindkét mártír síremlékén elhelyezte a Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei és Szeged városi bizottságának koszorúját Siklós János, a Csongrád megyei és Sipos Géza, a Szeged városi pártbizottság titkára; a Csongrád megyei és a Szeged városi tanács koszorúját dr. Bozó Sándor, a megyei tanács vb titkára és Arvai József, a városi tanács vb elnökhelyettese; a Hazafias Népfőnt városi bizottságának koszorúját Lacsné Mihályné országgyűlési képviselő és Tombác Imre, a városi népfőntbizottság alelnökei, majd a jugoszláviai küldöttségek és a hozzátartozók.

Grozdana Gajsin sírjánál a Béke utcai általános iskola kórusa énekelte, Arvai Katalin VIII. osztályos tanuló szavalt és Vládó Rotbart, a Népfelszabadító Harcosok Szövetsége újvidéki küldöttségének vezetője beszélt, s mindkét ünnepségen az *Internacionálét* énekelte befejezésül a kórus.

Magyarok és jugoszlávok közösen adóztak ezen a vasárnapon a fasiszta elnyomás ellen életüket áldozó mártírok emlékének. Az emlékünnepség után megtekintették a *szegedi levéltárban* a Csillag-börtön egykori naplóját, amelyben Kiss Ernő és Grozdana Gajsin neve is szerepel, majd a Hazafias Népfőnt városi bizottságán találkoztak ismét.

Hétfőn is Szegeden maradt Kiss Piroksa családja és a Béke utcai általános iskolában találkozott az úttörőkkel, akik a két mártír sírját gondozzák. Az úttörők Kiss Ernő sírjából vett földbe ültetett örökzöld virágot adtak át részére, hogy otthon, *Beli Manastírban* is legyen emléke mártír édesapja sírjáról.

SZ. S. I.

Megjelent a Munka Törvénykönyvének végrehajtási utasítása

Munkügyi miniszteri rendeletek és a SZOT-szabályzat munkajogi kérdésekről

A Magyar Közlöny 67-es száma közli a Munka Törvénykönyvét és a végrehajtásáról szóló kormányrendeletet. Ezekhez kapcsolódva a munkügyi miniszter több rendeletet adott ki a munkaviszonyt, a munkaidőt és pihenőidőt, a munka díjazását érintő kérdésekről, egyes szociális és kulturális juttatásokról, a munkajogi viták eldöntéséről, egyes átmeneti szabályokról. Ezenkívül megjelent a SZOT szabályzata a dolgozók egészségének és testi épségének védelméről.

Kedvezmények a munkaviszony idejének számításához

A munkaviszonyban töltött idő számításáról a rendelet kimondja, hogy minden munkaviszonyban töltött időt egybe kell számítani, függetlenül attól, hogy egyes munkaviszonyok mielőtt szűntek meg, s közöttük mennyi az időkiesés. E rendelkezés folytán megszűnik a folyamatos munkaviszonyra vonatkozó eddigi bonyolult szabályozás, így a dolgozóknak a munkában töltött idő alapján járó pótszabadság, a jubileumi jutalom, továbbá a munkaviszony mértékével összefüggő más juttatások megállapításánál a korábbihoz képest kedvezőbb helyzetet jelent. (Fegyelmi elbocsátás, jogszabálynak nem megfelelő kielégítés esetén azonban három évig nem lehet figyelembe venni az elbocsátás előtti időt.)

Új kedvezmény, hogy a munkaviszonyban töltött időbe be kell számítani a mezőgazdasági tsz-tagként nyugdíj szempontjából is elismert éveket, továbbá kisipari termelőszövetkezeti tagsági viszony időtartamát, kivéve a bedolgozóként eltöltött időt. A rendelkezés

továbbra is fenntartja azt a régebbeni előírást, hogy munkaviszonyban eltöltött időnek kell tekinteni az 1950. január 1. előtti szakmunkás-tanuló időt, illetve tanoncidőt. A későbbi tanulóidő azonban nem számítható be. A munkaviszonyban töltött időbe beszámít a szocialista országokban bármikor munkaviszonyban végzett munka, a baloldali magatartás miatti üldözésekapsán a felszabadulás előtt külföldön létesített munkaviszony, s azoknak a külföldön eltöltött munkaidője, akik a nem szocialista országokból baloldali magatartásuk miatt kénytelenek voltak Magyarországra menekülni.

Az új szabályok továbbra is fenntartják a munkavállalói igazolási lap rendszerét. A munkavállalói igazolási lapon fel kell tüntetni a dolgozó esetleges tartozását, a felvett előleget, kártérítési kötelezettségeit, a kivett fizetés szabadságot stb. Ha bejegyezni való nincs, akkor a jövőben nem kell kitölteni igazolási lapot, s ezt a tényt bejegyzik a munkakönyvbe.

A munkaidő és pihenőidő

A miniszteri rendelet meghatározza több iparágban és népgazdasági ágazatban egyes munkakörök munkaidőjét. Így például fenntartja továbbra is a radioaktív sugárterhelésű kiterítők munkahelyén dolgozókat és a fizikai munkát végző vakokra vonatkozóan a heti 36 óras munkaidőt.

A túlórapótlék mértéke az azipari túlóra első két órájára 25 százalék, a második két órára 50, a többi időre 100 százalék továbbra is. A miniszter azonban ettől eltérő szabályt is kiadhat.

Továbbra is lehetőség van a túlóra szabaddal történő megváltására. Azt a kérdést, hogy a dolgozónak a túlmunka ellenértékét mi-

kor jár túlóradíj és mikor szabad idő, a kollektív szerződés határozza meg. A munkásoknak azonban csak akkor lehet túlóradíj helyett szabad időt kiadni, ha a dolgozó azt kifejezetten kéri.

A túlmunkáért járó szabadidő kiadásának szabályait a vállalati kollektív szerződésben kell rendezni. Általában a túlórázását követő hónap végéig, illetőleg idényjellegű iparágakban és munkakörökben a holt idény végéig kell a szabad időt kiadni.

A rendelet a korábbi szabályokkal lényegében azonosan rendezi a munkaszüneti napokon végzett munka díjazását.

Mi számít az átlagkeresetbe?

A munka díjazásának egyes kérdéseiről szóló rendelet a többi között kimondja, hogy helyettesítés esetén semmiképpen sem lehet a dolgozó keresete alacsonyabb a korábbi munkakörében elért átlagkereseténél. A magasabb munkakörű dolgozó helyettesítése esetén pedig a helyettesített dolgozó munkakörének megfelelő munkabért kell fizetni. Ennek összegét a bértétel határai között továbbra is a vállalat határozza meg. Fennmarad az a korlátozás, hogy a havidíjas dolgozót csak a helyettesítés harmincadik napja után il-

leti meg a magasabb díjazás.

A rendelet a munkából történő kieső időkre a jelenlegi körben biztosítja az átlagkereset fizetését. Az új szabályozás szerint a dolgozó átlagkeresetét a munkakörén felül beszámít az évvégi részesedés, a jutalom és a célprémium, továbbá az újtársért kapott jutalom vagy prémium. Az újtársért az újtársi rendelet alapján adott díjazást azonban továbbra sem számítják be az átlagkeresetbe. Nem számít bele a hűségjutalom és a jubileumi jutalom sem.

A szociális és kulturális juttatások

Egyes szociális és kulturális juttatásokról intézkedik a munkajogi miniszter egy másik rendelete. Kimondja a többi között, hogy a vállalat, ha annak feltételei biztosíthatók, köteles gondoskodni a dolgozók üzemi étkeztetéséről. Ennek megszervezését jogszabály kötelezően elő is írhatja. A vállalat engedélyezheti nyugdíjasainak, másutt stá-

lat hozzájárulhat. A kollektív szerződésben kell meghatározni a vállalati üzemi étkezés formáit, a nyersanyagnormákat, a vállalati hozzájárulás mértékét, a részvétel feltételeit stb.

A vállalat az e célra rendelkezésre álló alapja terhére megszervezheti dolgozóit és azok családtagjai részére a kedvezményes üdültetést. A vállalat üdültet, hétvégi üdültet tarthat fenn, ilyen célra épületet bérelhet, sátor táborot létesíthet, az üdültetésben más vállalatokkal együttműködhet. Magánszemélyektől azon-

ban nem vásárolhat üdülés céljaira ingatlant, a felügyeleti szerv ez alól indokolt esetben felmentést adhat. Száznál kisebb befogadó képességű üdültet csak akkor szabad létesíteni, ha az nem igényel kommunális beruházást és az étkeztetés konyha és étterem létesítése nélkül, például közeli vendéglátóhely segítségével megoldható.

A vállalat a helyi szakszervezeti szervezettel egyetértve meghatározott feltételek mellett bölcsődét, napközi otthonos óvodát és napközi otthont létesíthet.

A munkajogi viták eldöntése

A munkajogi viták eldöntéséről szól a miniszter további rendelete. Részletesen szabályozza a munkajogi döntőbizottságok megalkotását és illetékességét, személyi összetételét, működését, a tárgyalási rendet és a bizonyítási eljárást, a költségek viselését stb. A hozott határozatok elleni fellebbezés, illetve felülvizsgálat rendjét és a jogerős határozatok végrehajtásának módját.

Átmeneti szabályokat is

kiadott a munkajogi miniszter a Munka Törvénykönyvének és végrehajtási rendeletének hatályba lépésével kapcsolatban. A többi között kimondja, hogy a kollektív szerződést a vállalatok egyéves időtartamra úgy kötelesek megkötöni, hogy az 1968. január 1-én hatályba lépjen. E határidő elmulasztása esetén a kollektív szerződés megkötéséig az 1967. december 31-ig érvényes rendelkezéseket kell alkalmazni.

SZOT-szabályzat a dolgozók egészségének és testi épségének védelméről

A SZOT szabályzatot dolgozók ki a dolgozók egészségének és testi épségének védelméről szóló kormányrendelet végrehajtására. Kimondja a többi között, hogy az általános balesetelhárító és egészségvédő övrendszabály kiegészítéseként a miniszterek a szakszervezetekkel egyetértésben szakmai övrendszabályokat adnak ki, ezeket a népgazdaság minden területén alkalmazni kell. A szakmai övrendszabályok kiadásával és az ÁBEO előírásainak értelmezésével kapcsolatos vitás kérdésekben a SZOT munkavédelmi osztálya, egészségügyi kérdésekben pedig ugyanez az osztály az Egészségügyi Minisztérium közegészségügyi, felügyeleti és járványügyi főosztályával egyetértésben dönt.

Vállalati munkavédelmi szabályzatokat is kiadnak, mégpedig a vállalat a szakszervezet helyi szervezettel egyetértésben. Ezekben a többi között mindazokat a helyi jellegű követelményeket meg kell határozni, amelyek a magasabb szintű övrendszabályok nem tartalmazzanak. Ezekben határozhat meg a vállalatok hatáskörébe utalt feladatokat, mint például a védőruha, védőeszköz, védőélel és ital juttatásának szabályait, a dolgozók munkavédelmi oktatásának kérdéseit, az orvosi vizsgálatok, a havi szemlék rendjét, a balesetek kivizsgálásával kapcsolatos vállalati feladatokat.

A SZOT-szabályzat kimondja, hogy a beruházó

minden beruházásról — a kivitelezés megkezdése előtt legalább 30 nappal — tájékoztatni köteles az illetékes szakszervezeti szervet. A szakszervezet területileg illetékes munkavédelmi felügyelőjének jóváhagyása szükséges az új létesítmények, rekonstrukciók üzembehelyezéséhez. A szakszervezeti bizottság munkavédelmi felügyelőjét értesíteni kell a korábban nem alkalmazott gyártási eljárások vagy anyagok bevezetéséről.

A SZOT-szabályzat ezután a munkavédelmi intézkedési tervekről szól, s kimondja, hogy a leggyakrabban balesetet vagy foglalkozási megbetegedést okozó veszélyforrások felszámolására milyen intézkedéseket kell tenni. A dolgozókat viszony elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni egészségvédelmi és balesetelhárítási ismeretekből. Egészségvédelmi és biztonsági vizsgát kell tenni különösen a műszaki és műszaki tervező munkakörben dolgozóknak, az egészségre és testi épségre veszélyt jelentő beosztású vezetőknél.

A fenti jogszabályokat tartalmazó Magyar Közlöny az előfizetők kapják. A szélesebb körű tájékoztatás érdekében a Munkajogi Közlöny, amely a törvényt és a végrehajtási rendeletet, továbbá az említett munkajogi miniszteri rendeleteket és a SZOT-szabályzatot is tartalmazza, nagy példányszámban e hét második felében megjelenik és azt az előfizetőkön kívül mások is megvásárolhatják. (MTI)

Szegedi propagandisták továbbképző tanfolyama

Az MSZMP Szeged városi bizottságának hat napos propagandista továbbképző tanfolyama tegnap, hétfőn délelőtt kezdődött a városi pártbizottság Kálvin téri székéjének nagytermében. Megnyitóbeszédet Sipos Géza, a városi pártbizottság titkára mondott, s *hangoztatta a pártoktatás és a propagandisták munkájának jelentőségét.*

A tanfolyamon, amely közvetlen segítséget nyújt a pártoktatási évad anyagának megértéséhez, feldolgozásához, a párt- és KISZ-szervezetek, valamint a szakszervezetek vezetői propagandistái, összesen közel háromszázan vesznek részt. A szegedi propagandisták az 1968. január elsején életbelépő új gazdasági mechanizmus témáiról előadásokat hallgatnak, majd a kérdéseket szemináriumokban beszélik meg.

A tanfolyam, amelyen egész napos a foglalkozás, szombaton fejezi be munkáját.